Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	402 I1
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2021/9703	16.11.2021

Viite

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Yhteyshenkilö

Asia

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintävaliokunta pyysi 11.11.2021 asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta (HE 215/2021 vp).

Lausunto olisi pyynnön mukaan annettava liikenne- ja viestintävaliokunnalle viimeistään 17.11.2021. Vastausaika on melko lyhyt.

Esityksen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta. Esityksessä on säännöksiä sähkökäyttöisten henkilöautojen, sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen sekä sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatuesta sekä bensiinikäyttöisen henkilöauton kaasu- tai etanolikäyttöiseksi muuntamisen tuesta. Nykyinen laki sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta kumotaan. Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2022 ja olevan voimassa 31.12.2024 saakka, kuitenkin siten, että tukikausi alkaa 1.1.2022 ja päättyy 31.3.2023.

Lakiehdotuksella edistetään ajoneuvokannan uudistumista ympäristöystävällisemmäksi ja liikenteen asteittaista siirtymää päästöttömäksi. Lakiehdotus perustuu hiljattain tehtyyn lisätalousarvioon ja pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan.

Lakiehdotuksen kirjausten mukaan myös sellaisten ajoneuvojen, jotka hankinnan yhteydessä rekisteröidään tai jotka muunnettaessa ovat rekisteröityinä Ahvenanmaan ajoneuvorekisteriin, omistajat voivat hakea lakiehdotuksessa tarkoitettuja tukia. Maakunnan hallituksen käsityksen mukaan tämä tarkoittaa sitä, että ahvenanmaalaiset oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt

PB 1060, AX-22111 Mariehamn | +358 18 25 000 | registrator@regeringen.ax
Virkakirjeet tulee osoittaa Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle, ei
yksittäiselle virkamiehelle. www.regeringen.ax

voivat hakea mainittuja tukia, esimerkiksi sähköauton hankintatukea.

Sivulla 41 otsikon "Lausuntopalaute" alla on lyhyt yhteenveto Ahvenanmaan maakunnan hallituksen liikenne- ja viestintäministeriölle antamasta lausunnosta, joka koski nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen luonnosversiota: *"Ahvenanmaan maakunnan hallitus lausui lainsäädäntövallan asiassa kuuluvan Ahvenanmaan maakuntapäiville. Ahvenanmaan maakunnan hallitus kuitenkin antaa suostumuksensa siihen, että Suomen eduskunta säätäisi lain, jonka nojalla voitaisiin maksaa hankinta- ja muuntotukea myös Ahvenanmaan maakunnassa asuville luonnollisille henkilöille ja Ahvenanmaalle rekisteröidyille oikeushenkilöille."*

Toimivallan jakautuminen

Lainsäädäntövalta siltä osin kuin esityksen lakiehdotukset koskevat Ahvenanmaan ajoneuvorekisteriin rekisteröitäviä ajoneuvoja kuuluu maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 1, 10, 21 ja 22 kohtien nojalla. Eli siis asioissa, jotka koskevat maakunnan viranomaisia, luonnon- ja ympäristönsuojelua, tieliikennettä sekä elinkeinotoimintaa (tietyin poikkeuksin), lainsäädäntövalta kuuluu maakuntapäiville.

Maakunnan hallitus toteaa, että kysymystä valtakunnan mahdollisuuksista antaa tukea ahvenanmaalaisille luonnollisille henkilöille Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan kuuluvilla oikeudenaloilla ei ole selvitetty aiemmin.

Sen sijaan Ahvenanmaan valtuuskunta on 22.11.2004 (Nro 2/04, D 10 04 05 5) sekä 20.4.2010 (Nro 19/10, D 10 10 05 1) antanut lausunnon koskien valtion mahdollisuuksia valtion tuen jakamiseen ahvenanmaalaisille yrityksille. Molemmissa tapauksissa Ahvenanmaan valtuuskunta toteaa, että valtakunta voi tukea Ahvenanmaan maakunnassa toimivia yrityksiä, vaikka niiden toiminta kuuluisikin maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan. 22.11.2004 antamassaan lausunnossa Ahvenanmaan valtuuskunta totesi, että itsehallintolaissa ei ole säännöksiä, jotka kieltäisivät valtiovaltaa myöntämästä tukea Ahvenanmaalle rekisteröidylle yritykselle, ja vastaavasti Ahvenanmaan valtuuskunta katsoi myös 20.4.2010 antamassaan lausunnossa, että sille ei ole esteitä, että valtakunta tukee maakunnassa toimivia ahvenanmaalaisia tai muita yrityksiä. Ahvenanmaan valtuuskunta kirjoittaa vuonna 2010 antamassaan lausunnossa, että kuitenkin itsehallintolain 18 §:n 22 kohdan takia on tärkeää, että valtiovalta neuvottelee maakunnan hallituksen kanssa, jos valtion tukia myönnetään ahvenanmaalaisille yrityksille, tai ainakin ilmoittaa maakunnan hallitukselle asiasta.

Samaa asiaa koskien eduskunnan perustuslakivaliokunta toteaa 10.11.2010 antamassaan lausunnossa (PeVL 37/2010 vp — HE 152/2010 vp), *"että valtakunnan lailla ei voida yksipuolisesti säätää tuen myöntämisestä Ahvenanmaalla toimivalle sähkön tuottajalle. Valtakunta ja maakunta voivat yhdessä sopia sellaisen järjestelmän luomisesta, jonka mukaan maksetaan tukea myös*

Ahvenanmaalla toimiville voimalaitoksille, jos valtioneuvosto pitää Euroopan unionin Suomelle asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi aiheellisena kytkeä myös Ahvenanmaa nyt ehdotettuun syöttötariffijärjestelmään".

Yllä olevan johdosta maakunnan hallitus katsoo, että valtakunnan on mahdollista antaa valtion tukea myös luonnollisille henkilöille (ja oikeushenkilöille) Ahvenanmaan maakunnassa maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan kuuluvilla lainsäädännön aloilla. Ennen sellaista lainsäädäntöprosessia valtakunnan on kuitenkin neuvoteltava maakunnan hallituksen kanssa, ja ehdotus tarvitsee maakunnan hallituksen hyväksynnän.

Kannanotto

Esityksen lakiehdotukset ovat linjassa Ahvenanmaan maakunnan hallituksen laatiman vuoteen 2030 ulottuvan Ahvenanmaan energia- ja ilmastostrategian sekä Ahvenanmaan kehitys- ja kestävyysohjelman tavoitteen numero kuusi kanssa.

Maakunnan hallitus totesi liikenne- ja viestintäministeriölle 12.10.2021 antamassaan lausunnossa, että maakunnan hallitus on lausuntonsa antamisen myötä tullut kuulluksi kyseiseen hallituksen esitykseen sisältävistä ehdotuksista. (Liite) Maakunnan hallitus totesi, että menettely oli sopusoinnussa Ahvenanmaan itsehallintolain 28 §:n 2 momentin ja 33 §:n vaatimusten kanssa. Maakunnan hallitus ilmoitti myös liikenne- ja viestintäministeriölle, että maakunnan hallitus tässä tapauksessa antaa suostumuksensa siihen, että Suomen eduskunta säätää lain, jolla mahdollistetaan se, että valtakunta maksaa valtion tukea Ahvenanmaan maakunnassa oleville tuensaajille.

Maakunnan hallitus antaa siis suostumuksensa hallituksen esityksen lakiehdotukselle, jonka mukaan sellaisten ajoneuvojen, jotka hankinnan yhteydessä rekisteröidään tai jotka muunnettaessa ovat rekisteröityinä Ahvenanmaan ajoneuvorekisteriin, omistajat ovat oikeutettuja hakemaan hallituksen esityksessä tarkoitettuja tukia.

Maakunnan hallitus katsoo, että hallituksen liikenne- ja viestintävaliokunnan hallituksen esityksen käsittelystä tulisi selkeämmin ja yksityiskohtaisemmin käydä ilmi toisaalta toimivallan jakautuminen ja toisaalta oikeudelliset perusteet sille, että maakunnan hallitus tässä yksittäisessä tapauksessa on antanut suostumuksensa siihen, että eduskunta voi säätää mainitut hankinta- ja muuntotukea koskevat lait siten, että tukia tällä kertaa maksetaan myös Ahvenanmaan maakunnassa oleville luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille.

Ministeri Christian Wikström

Toimistopäällikkö Gustav Blomberg